

787**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia 10 maja 2003 r.

w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, podstawowych kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie

Na podstawie art. 68 ust. 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 i Nr 73, poz. 660) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się wykaz przedmiotów ortopedycznych przysługujących ubezpieczonemu, podstawowe kryteria ich przyznawania, okresy użytkowania oraz wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, a także przedmioty ortopedyczne podlegające naprawie, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej — zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 93, poz. 833).

§ 2. Ustala się wykaz środków pomocniczych przysługujących ubezpieczonemu, podstawowe kryteria ich przyznawania, okresy użytkowania oraz wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 3. Traci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 października 2001 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, podstawowych kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie (Dz. U. Nr 121, poz. 1314).

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia: *L. Sikorski*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 maja 2003 r. (poz. 787)

Załącznik nr 1

część I

WYKAZ PRZEDMIOTÓW ORTOPEDYCZNYCH PRZYSŁUGUJĄCYCH UBEZPIECZONEMU, PODSTAWOWE KRYTERIA ICH PRYZYNAWANIA, OKRESY UŻYTKOWANIA ORAZ WYSOKOŚĆ UDZIAŁU WŁASNEGO UBEZPIECZONEGO W CENIE ICH NABYCIA, A TAKŻE PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE PODLEGAJĄCE NAPRAWIE

Lp.	Rodzaj przedmiotów ortopedycznych	Podstawowe kryteria przyznawania			Wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie nabycia
		wskazania medyczne	lekarze upoważnieni do wystawiania zleceń o wydanie przedmiotów ortopedycznych	okres użytkowania	
1	2	3	4	5	6
1	Proteza kończyny dolnej*	Amputacje w obrębie kończyny dolnej	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 3 lata**	bezpłatnie
2	Proteza tymczasowa*	Pierwszorazowo po amputacji w obrębie kończyny dolnej	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej	zgodnie z zaleceniami lekarza	bezpłatnie
3	Proteza robocza kończyny górnej*	Amputacje w obrębie kończyny górnej w przypadku, kiedy stan kikuta pozwala na zaprotezowanie tego rodzaju protezą	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 3 lata**	bezpłatnie
4	Uchwyty robocze do protez	Proteza robocza	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 3 lata**	bezpłatnie
5	Proteza kosmetyczna kończyny górnej*	Amputacje w obrębie kończyny górnej	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 3 lata**	bezpłatnie
6	Pończochy kikutowe	Amputacje w obrębie kończyny dolnej, górnej	ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	12 sztuk rocznie na każdą kończynę	bezpłatnie
7	Gorsety i kołnierze ortopedyczne*	Trwałe dysfunkcje tułowia, szyi	ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz na 3 lata**	bezpłatnie
8	Aparaty ortopedyczne*	Trwałe dysfunkcje kończyn górnych, dolnych	ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz na 3 lata**	bezpłatnie

1	2	3	4	5	6
9	Ortezy tułowia i szyi	Dysfunkcje czasowe tułowia, szyi	ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz w trakcie leczenia danego schorzenia	30%
10	Ortezy kończyny górnej i dolnej	Dysfunkcje czasowe kończyn górnych, dolnych	ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz w trakcie leczenia danego schorzenia	30%
11	Obuwie ortopedyczne	Kryteria przyznawania zgodnie z częścią II załącznika nr 1 do rozporządzenia	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, a w przypadku uzupełnienia stopy - chirurg	raz na 1 rok**	30%
12	Obuwie ortopedyczne będące częścią składową aparatu ortopedycznego*	Obuwie połączone z układem mechanicznym aparatów stabilizujących, odciążających, korekcyjnych i unieruchamiających kończyny dolne	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, chirurg	raz na 1 rok**	bezpłatnie
13	Laski i kule do stałego użytkowania	Trwałe upośledzenie sprawności chodu	chirurg, ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na 3 lata**	30%
	Laska dla niewidomych (biała)	Osoby niewidome i niedowidzące	chirurg, ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, okulista, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na 2 lata	bezpłatnie
14	Balkoniki i podpórki do stałego użytkowania	Trwałe upośledzenie sprawności chodu	chirurg, ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na 5 lat**	30%
15	Wózek inwalidzki ręczny do stałego użytkowania*	Znaczne trwałe ograniczenie zdolności poruszania się	ortopeda, chirurg, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz na 5 lat**	bezpłatnie

1	2	3	4	5	6
16	Wózek inwalidzki specjalny stabilizujący plecy i głowę*	Dla osób dorosłych z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz przy rozległych porażeniach i niedowładach kończyn i tułowia	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz na 5 lat**	bezpłatnie
17	Wózek specjalny dziecięcy stabilizujący plecy i głowę*	Mózgowe porażenie dziecięce oraz inne schorzenia uniemożliwiające samodzielne poruszanie się	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog	raz na 3 lata**	bezpłatnie
18	Wózek do raczkowania (pełzak)*	Niedowład mięśniowe u dzieci	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 2 lata**	bezpłatnie
19	Fotelik do siedzenia dla dzieci*	Mózgowe porażenie dziecięce lub inne schorzenia uniemożliwiające samodzielne poruszanie się	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 2 lata**	bezpłatnie
20	Indywidualne przedmioty pionizujące*	Rozległe porażenia i niedowład kończyn oraz tułowia	ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej	raz na 4 lata**	bezpłatnie

* Przedmioty ortopedyczne podlegające naprawie.

** Przedmioty ortopedyczne, których okres użytkowania może ulec skróceniu zgodnie z częścią III załącznika nr 1 do rozporządzenia.

część II

PODSTAWOWE KRYTERIA PRYZNAWANIA OBUWIA ORTOPEDYCZNEGO

1. Wrodzone lub utrwalone, zaburzające funkcję chodu zniekształcenia stopy:

- 1) nieprawidłowe ustawienie stopy zmniejszające jej naturalną powierzchnię podparcia (np. stopa końsko-szpota, piętowa), jeżeli powoduje to niewydolność statyczną nadmiernie obciążonych tkanek;
- 2) rozległe zniekształcenia tkanek miękkich i kości lub rozległe owrzodzenia na naturalnych płaszczyznach podparcia stopy;
- 3) występowanie typowych zniekształceń statyczno-dynamicznych przodostopia obejmujące:
  - a) przykurcze palców, których opuszki nie opierają się na podłożu (młoteczkowate zniekształcenia palców),
  - b) koślawość palucha przekraczającą 60°,
  - c) podeszwowe wystawanie głów kości śródstopia z zanikiem tkanki podskórnej;
- 4) stopę olbrzymią wskutek rozrostu tkanek miękkich lub szkieletu (np. wrodzone połączenia tętniczo-żylna, stoniowatość) oraz stopę krótszą co najmniej o 3 cm, wymagającą zaopatrzenia w obuwie różnej wielkości;
- 5) usztywnienie stopy i stawu skokowo-goleniowego w pozycji czynnościowo niekorzystnej.

2. Skrócenie kończyny dolnej:

- 1) u osób dorosłych co najmniej 3 cm;
- 2) u dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia co najmniej 2 cm.

3. Porażenia i niedowładny mięśni stabilizujących stopę.
4. Amputacja części stopy, tj. ubytki szkieletu stopy ku tyłowi od głów kości śródstopia, a także inne ubytki, z wyjątkiem palców, utrudniające utrzymanie na stopie obuwia standardowego.
5. W przypadku konieczności utrwalenia wyników operacyjnego leczenia stopy.
6. Utrwalone przykurcze stawów kolanowych lub biodrowych wymagające wyrównania ustawieniem końskim stóp co najmniej o 4 cm (zgięcie podeszwowe).

część III**PODSTAWOWE KRYTERIA PRYZNAWANIA PRZEDMIOTÓW ORTOPEDYCZNYCH, KTÓRYCH OKRES UŻYTKOWANIA MOŻE ULEC SKRÓCENIU**

1. U osób dorosłych w przypadkach zmian w stanie fizycznym osoby, powodujących konieczność skrócenia okresu użytkowania przedmiotu ortopedycznego, a możliwości regulacji tego przedmiotu zostały wyczerpane.
2. U dzieci i młodzieży do 18 roku życia gdy możliwości regulacji tego przedmiotu zostały wyczerpane, a wystąpiły zmiany w stanie fizycznym w wyniku:
  - 1) zabiegów chirurgicznych lub jednostek chorobowych powodujących konieczność skrócenia okresu użytkowania przedmiotów ortopedycznych;
  - 2) rehabilitacji;
  - 3) rozwoju fizycznego.
3. Wniosek lekarza o skrócenie okresu użytkowania przedmiotu ortopedycznego wydane bezpłatnie do wysokości limitu ceny lub częściowo odpłatnie musi zawierać wyczerpujące uzasadnienie medyczne zgodne z podstawowymi kryteriami przyznawania tego przedmiotu.

Załącznik nr 2

WYKAZ ŚRODKÓW POMOCNICZYCH PRZYSŁUGUJĄCYCH UBEZPIECZONEMU, PODSTAWOWE KRYTERIA ICH PRYZNAWANIA, OKRESY UŻYTKOWANIA ORAZ WYSOKOŚĆ UDZIAŁU WŁASNEGO UBEZPIECZONEGO W CENIE ICH NABYCIA

Lp.		Rodzaj środka pomocniczego	Podstawowe kryteria przyznawania			Wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie nabycia
			wskazania medyczne	lekarze upoważnieni do wystawiania zleceń	okres użytkowania	
1	2	3	4	5	6	7
1		Soczewki okularowe korekcyjne (w tym soczewki korekcyjne barwione) umożliwiające dokładne widzenie i zapobiegające znużeniu oka		okulista	dzieci i młodzież do 18 roku życia każdorazowo w razie zmiany korekcji	bezpłatnie
	a)	Soczewki do bliży i dali	wady wzroku wymagające korekcji		dorośli raz na 2 lata	30%
	b)	Soczewki pryzmatyczne	w okresie leczenia zeza		zgodnie z zaleceniami lekarza	bezpłatnie
	c)	Soczewki dwuogniskowe	dzieci i młodzież do 18 roku życia zgodnie z zaleceniami lekarza		každorazowo w razie zmiany korekcji	30%
	dorośli - stan zdrowia całkowicie uniemożliwiający dokonywanie zmiany okularów		raz na 2 lata	30%		
2		Soczewki kontaktowe lecznicze	przy leczeniu stożka rogówki i przy dużej anizotropii (łącznie z afacją)	okulista	raz na 2 lata	30%
3		Obturatory dla dzieci	dzieci zezujące z niedowidzeniem jednego oka	okulista	raz na 2 lata	bezpłatnie
4		Pomoce optyczne dla niedowidzących:	umożliwienie osobom niedowidzącym obserwację jednooczną i dwuoczną przedmiotów bliskich i dalekich	okulista	raz na 5 lat	bezpłatnie
	a)	lupa				
	b)	lunety, w tym monookulary				
	c)	okulary lornetkowe do bliży i dali				
	d)	okulary lupowe				

1	2	3	4	5	6	7
5		Proteza oka wykonana indywidualnie	zapobieganie nieprawidłowemu rozwojowi oczodołu i asymetrii twarzy u dzieci, względy psychologiczne i kosmetyczne, uszkodzenia oczodołu, zniekształcenia powiek, worka spojówkowego i oczodołu	okulista	dzieci i młodzież do 18 roku życia w okresie wzrostu, zgodnie z zaleceniami lekarza dorośli raz na 5 lat	bezpłatnie
6	a)	Aparat(y) słuchowy(e) na przewodnictwo powietrza lub kostne przy jednostronnym lub obustronnym ubytku słuchu	wady słuchu powodujące utrudnienie lub ograniczenie w nabywaniu języka i komunikowaniu się na drodze słuchowej	laryngolog	raz na 5 lat	bezpłatnie dzieci i młodzież do 18 roku życia lub do 26 roku życia w przypadku pobierania nauki
			wady słuchu powodujące ograniczenie w komunikowaniu się na drodze słuchowej, podwójne protezowanie dotyczy osób czynnych zawodowo		raz na 5 lat	30% dorośli
	b)	Wkładka uszna wykonana indywidualnie	wady słuchu powodujące utrudnienie w nabywaniu języka i komunikowaniu się na drodze słuchowej		dzieci i młodzież w okresie wzrostu, każdorazowo zgodnie z zaleceniami lekarza	bezpłatnie
			wady słuchu powodujące ograniczenie w komunikowaniu się na drodze słuchowej		dorośli raz na 5 lat	
7		Systemy wspomagające słyszenie (pętla indukcyjna, system FM i na podczerwień)	wady słuchu utrudniające lub ograniczające nabywanie języka i naukę szkolną dzieciom i młodzieży do 18 roku życia lub do 26 roku życia w przypadku pobierania nauki	laryngolog	raz na 10 lat	50%
8		Cewniki zewnętrzne do 30 szt. lub zamiennie w równoważności ich kosztu kieszonki do zbiórki moczu	schorzenia wymagające stosowania cewników zewnętrznych, nietrzymanie moczu	urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	30%
9		Cewniki urologiczne do 6 szt.	schorzenia wymagające cewnikowania pęcherza moczowego	urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	30%

1	2	3	4	5	6	7
10	a)	Cewniki jednorazowe urologiczne do 180 sztuk miesięcznie	stany wymagające wielokrotnego cewnikowania w ciągu doby w ilości odpowiedniej do wskazań lekarskich	urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	zgodnie z zaleceniami lekarza	30%
	b)	Cewniki jednorazowe do odsysania górnych dróg oddechowych do 180 sztuk miesięcznie	schorzenia wymagające stosowania oddechu wspomaganego w warunkach domowych	pulmonolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego, anestezjolog	zgodnie z zaleceniami lekarza	bezpłatnie
11		Worki do zbiórki moczu do 6 sztuk miesięcznie	schorzenia wymagające cewnikowania pęcherza moczowego, schorzenia wymagające stosowania cewników zewnętrznych	urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	30%
12		Pas do zbiornika na kał	stomia na jelicie cienkim	chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na rok	bezpłatnie
		Worki wymienne do pasa w ilości do 90 szt.	stomia na jelicie grubym		1 raz na miesiąc	
13		Worki samoprzylepne jednorazowego użycia w ilości do 90 szt. lub w równowartości ich kosztu inny sprzęt stomijny (np. zestawy irygacyjne, płytki + worki)	stomia na jelicie cienkim (ileostomia)	chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego, w przypadku urostomii także urolog	1 raz na miesiąc	bezpłatnie
			stomia na jelicie grubym (kolostomia)			
			stomia na układzie moczowym (urostomia)			
14		Worki do zbiórki moczu w ilości do 12 sztuk lub w równowartości kosztu ich nabycia inny sprzęt urologiczny (np. cewniki urologiczne, paski mocujące)	nefrostomia	urolog, nefrolog, chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	bezpłatnie
15		Pieluchy anatomiczne do 60 szt.	choroba nowotworowa przebiegająca w postaci owrzodziałych lub krwawiących guzów krocza lub okolicy krzyżowej, przetoki nowotworowe lub popromienne (pęcherzowo-pochwowe, pęcherzowo-pochwowo-odbytnicze, pochwowo-odbytnicze), nietrzymanie stolca lub moczu w wyniku chorób nowotworowych	onkolog, chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	bezpłatnie
		lub zamiennie pieluchomajtki do 60 szt. lub zamiennie podkłady lub wkłady anatomiczne do 60 szt.			1 raz na miesiąc	30%

1	2	3	4	5	6	7
16		Pieluchomajtki do 60 szt. lub zamiennie pieluchy anatomiczne do 60 szt. lub zamiennie podkłady lub wkłady anatomiczne do 60 szt.	dla dorosłych i dzieci powyżej 3 roku życia: <ul style="list-style-type: none"> - z głębokim upośledzeniem umysłowym, - w zespołach otępiennych o różnej etiologii, - w postępujących chorobach układu nerwowego z pęcherzem neurogennym lub z zaburzeniami mikcji zwieraczy, - z wadami rozwojowymi: przepuklinami oponowo-rdzeniowymi, przepuklinami oponowo-mózgowymi, wycięciem pęcherza 	neurolog, urolog, chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	1 raz na miesiąc	30%
17		Rurka tracheostomijna wraz z zapasowym wkładem	nowotwór krtani lub uraz albo duszność pochodzenia krtaniowego	laryngolog, onkolog, chirurg	raz na rok	bezpłatnie
18		Krtań elektroniczna (aparat wspomagający mowę)	nowotwór lub uraz krtani	laryngolog, onkolog, chirurg	raz na 5 lat	bezpłatnie
19		Proteza powietrzna - aparat do leczenia obturacyjnego bezdechu sennego	obturacyjny bezdech senny	pulmonolog	raz na 5 lat	30%
20		Inhalator dyszowy	mukowiscydoza	pulmonolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego		
		- nebulizator (generator aerozolu)			raz na rok	bezpłatnie
		- sprężarka powietrza			raz na 5 lat	bezpłatnie
21		Proteza piersi	amputacja piersi w następstwie zmian nowotworowych, wad rozwojowych, urazów, chorób lub następstw ich leczenia	onkolog, chirurg	raz na 2 lata	bezpłatnie

1	2	3	4	5	6	7
22		Peruka:	w przebiegu leczenia chorób nowotworowych, przy trwałym uszkodzeniu głowy w wyniku urazu, oparzeń, choroby	onkolog, hematolog, dermatolog, chirurg	raz na rok	
	a)	z włosów sztucznych				bezpłatnie
	b)	z włosów naturalnych				30%
23		Pas przepuklinowy	w przypadku kiedy stan zdrowia nie pozwala na wykonanie operacji	chirurg	raz na rok	bezpłatnie
24		Pas brzuszny	w przypadku kiedy stan zdrowia nie pozwala na wykonanie operacji, przy opuszczeniu trzewi, rozległe przepukliny pooperacyjne	chirurg	raz na rok	bezpłatnie
25		Poduszka przeciwoleżynowa	paraplegia, tetraplegia, inne choroby wymagające stałego użytkowania poduszki przeciwoleżynowej	neurolog, ortopeda, chirurg, reumatolog, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na 2 lata	30%
26		Materac przeciwoleżynowy	paraplegia, tetraplegia, inne choroby wymagające stałego przebywania w łóżku	neurolog, ortopeda, chirurg, reumatolog, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego	raz na 3 lata	30%